

# VẬN DỤNG TRÍ TUỆ NHÂN TẠO VÀO THIẾT KẾ BÀI HỌC LỊCH SỬ NHẪM PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC HỌC SINH THPT: NGHIÊN CỨU TẠI THPT TRƯỜNG NGUYỄN BÌNH KHIÊM

Nguyễn Thị Huyền Như

Trường THPT Nguyễn Bình Khiêm, Thành phố Hồ Chí Minh.

Email: nhusunbk@gmail.com.

**Tóm tắt:** Bài viết tập trung nghiên cứu việc vận dụng trí tuệ nhân tạo trong thiết kế bài học Lịch sử theo định hướng phát triển năng lực học sinh trung học phổ thông thông qua nghiên cứu trường hợp tại trường THPT Nguyễn Bình Khiêm. Nghiên cứu đề xuất một quy trình vận dụng trí tuệ nhân tạo như công cụ hỗ trợ sư phạm trong các khâu thiết kế bài học, từ xác định mục tiêu, xây dựng hoạt động học tập đến thiết kế học liệu và đánh giá năng lực. Kết quả nghiên cứu cho thấy việc vận dụng trí tuệ nhân tạo góp phần nâng cao tính hệ thống của bài học và hỗ trợ giáo viên phát triển năng lực lịch sử cho học sinh.

**Từ khóa:** Trí tuệ nhân tạo, thiết kế bài học Lịch sử, phát triển năng lực học sinh, dạy học Lịch sử ở trường trung học phổ thông, Chương trình Giáo dục phổ thông 2018.

Nhận bài: 30/12/2025; Biên tập: 31/12/2025; Phản biện: 05/01/2026; Duyệt đăng: 12/01/2026.

## 1. Đặt vấn đề

Việc triển khai Chương trình Giáo dục Phổ thông 2018 đã đặt ra yêu cầu đổi mới căn bản hoạt động dạy học ở trường trung học phổ thông, trong đó môn Lịch sử giữ vai trò quan trọng trong việc hình thành thế giới quan, nhân sinh quan và năng lực tư duy cho học sinh. Dạy học Lịch sử không còn dừng lại ở việc truyền thụ tri thức về các sự kiện, nhân vật hay tiến trình lịch sử, mà hướng tới phát triển các năng lực đặc thù của môn học như nhận thức lịch sử, tư duy lịch sử, tìm hiểu lịch sử và vận dụng kiến thức lịch sử vào thực tiễn. Sự chuyển hướng này đòi hỏi giáo viên phải thay đổi cách tiếp cận trong thiết kế bài học, coi bài học không chỉ là đơn vị truyền đạt kiến thức mà là môi trường tổ chức các hoạt động học tập nhằm phát triển năng lực học sinh. Tuy nhiên, trong thực tiễn dạy học Lịch sử ở trường trung học phổ thông hiện nay, việc thiết kế bài học theo định hướng phát triển năng lực vẫn còn nhiều hạn chế. Không ít giáo viên gặp khó khăn trong việc xác định và cụ thể hóa mục tiêu năng lực phù hợp với từng bài học; việc xây dựng hệ thống hoạt động học tập nhằm phát huy vai trò chủ động, tích cực của học sinh chưa thực sự hiệu quả; các hình thức kiểm tra, đánh giá vẫn còn thiên về tái hiện kiến thức, chưa phản ánh đầy đủ mức độ hình thành và phát triển năng lực lịch sử của học sinh. Thực tế này cho thấy, yêu cầu đổi mới dạy học Lịch sử đặt ra áp lực không nhỏ đối với giáo viên, đặc biệt trong bối cảnh thời lượng dạy học hạn chế và sự khác biệt về năng lực, hứng thú học tập của học sinh.

Bên cạnh đó, môn Lịch sử vốn mang đặc trưng gắn với các sự kiện và quá trình đã diễn ra trong quá khứ, đòi hỏi học sinh phải có khả năng hình dung, phân tích và đánh giá trên cơ sở tư liệu lịch sử. Nếu bài học được thiết kế theo hướng truyền thụ một chiều, thiếu các hoạt động khám phá và trải nghiệm, học sinh dễ rơi vào trạng thái tiếp nhận thụ động, ghi

nhớ máy móc, từ đó làm giảm hiệu quả phát triển tư duy lịch sử. Do vậy, việc hỗ trợ giáo viên trong quá trình thiết kế bài học Lịch sử theo định hướng phát triển năng lực học sinh trở thành một vấn đề có tính cấp thiết trong giai đoạn hiện nay.

Sự phát triển nhanh chóng của khoa học - công nghệ, đặc biệt là trí tuệ nhân tạo, đã tạo ra những cơ hội mới cho hoạt động dạy học. Với khả năng xử lý thông tin, phân tích dữ liệu và đưa ra các gợi ý đa dạng, trí tuệ nhân tạo có tiềm năng hỗ trợ giáo viên trong nhiều khâu của quá trình dạy học, từ xây dựng mục tiêu, thiết kế hoạt động học tập đến đánh giá kết quả học tập của học sinh. Trong lĩnh vực giáo dục, trí tuệ nhân tạo đang từng bước được tiếp cận như một công cụ hỗ trợ, góp phần cá thể hóa hoạt động học tập và nâng cao hiệu quả tổ chức dạy học. Tuy nhiên, việc vận dụng trí tuệ nhân tạo trong dạy học Lịch sử cần được xem xét một cách thận trọng và có định hướng sư phạm rõ ràng. Nếu chỉ tiếp cận trí tuệ nhân tạo như một công cụ công nghệ đơn thuần hoặc coi đó là giải pháp thay thế vai trò của giáo viên, việc ứng dụng sẽ khó mang lại hiệu quả thực chất. Đối với môn Lịch sử, giá trị của trí tuệ nhân tạo không nằm ở việc cung cấp thông tin hay tự động hóa hoạt động dạy học, mà ở khả năng hỗ trợ giáo viên trong quá trình thiết kế bài học theo hướng phát triển năng lực, thông qua việc gợi ý các hoạt động học tập đa dạng, xây dựng tình huống lịch sử có vấn đề và hỗ trợ đánh giá năng lực học sinh một cách linh hoạt.

Thực tiễn cho thấy, nhiều nghiên cứu và bài viết về ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong giáo dục hiện nay chủ yếu tập trung vào việc giới thiệu công cụ hoặc nêu lên những lợi ích chung của trí tuệ nhân tạo, trong khi chưa làm rõ cách thức vận dụng cụ thể trong từng môn học và từng khâu của quá trình thiết kế bài học. Đối với môn Lịch sử ở bậc trung học phổ thông, vẫn còn thiếu những nghiên cứu

đi sâu vào việc vận dụng trí tuệ nhân tạo như một công cụ hỗ trợ sư phạm trong thiết kế bài học theo định hướng phát triển năng lực học sinh, gắn với bối cảnh thực tiễn của nhà trường.

Trường THPT Nguyễn Bình Khiêm là một trong những cơ sở giáo dục đang tích cực triển khai các hoạt động đổi mới phương pháp dạy học nhằm đáp ứng yêu cầu của chương trình giáo dục phổ thông mới. Trong quá trình giảng dạy môn Lịch sử, giáo viên của nhà trường đã có những nỗ lực đổi mới trong thiết kế bài học, song vẫn gặp khó khăn trong việc xây dựng các hoạt động học tập và hình thức đánh giá phù hợp với định hướng phát triển năng lực học sinh. Đây là điều kiện thuận lợi để nghiên cứu việc vận dụng trí tuệ nhân tạo vào thiết kế bài học Lịch sử, qua đó đánh giá khả năng hỗ trợ của công nghệ đối với hoạt động dạy học trong bối cảnh cụ thể của nhà trường. Việc nghiên cứu vận dụng trí tuệ nhân tạo vào thiết kế bài học Lịch sử theo định hướng phát triển năng lực học sinh tại trường THPT Nguyễn Bình Khiêm không chỉ góp phần làm rõ vai trò của trí tuệ nhân tạo trong hỗ trợ hoạt động sư phạm, mà còn giúp giáo viên có thêm cơ sở thực tiễn để khai thác công nghệ một cách hiệu quả và phù hợp. Nghiên cứu hướng tới việc làm rõ cách thức vận dụng trí tuệ nhân tạo trong từng khâu của quá trình thiết kế bài học, từ xác định mục tiêu, xây dựng hoạt động học tập đến đánh giá năng lực học sinh, trên cơ sở đảm bảo vai trò chủ thể của giáo viên và mục tiêu phát triển năng lực học sinh.

Từ những lý do trên, việc lựa chọn đề tài “Vận dụng trí tuệ nhân tạo vào thiết kế bài học Lịch sử nhằm phát triển năng lực học sinh THPT: Nghiên cứu tại trường Nguyễn Bình Khiêm” là cần thiết trong bối cảnh đổi mới giáo dục hiện nay. Kết quả nghiên cứu kỳ vọng sẽ góp phần nâng cao hiệu quả thiết kế và tổ chức dạy học môn Lịch sử ở trường trung học phổ thông, đồng thời cung cấp những gợi ý có giá trị thực tiễn cho giáo viên trong việc vận dụng trí tuệ nhân tạo như một công cụ hỗ trợ phát triển năng lực học sinh.

## 2. Nội dung nghiên cứu

### 2.1. Mục tiêu nghiên cứu

Nghiên cứu này hướng tới việc làm rõ khả năng vận dụng trí tuệ nhân tạo trong thiết kế bài học Lịch sử theo định hướng phát triển năng lực học sinh trung học phổ thông, trên cơ sở nghiên cứu thực tiễn tại trường THPT Nguyễn Bình Khiêm. Trọng tâm của nghiên cứu không đặt vào việc giới thiệu các công cụ trí tuệ nhân tạo, mà tập trung phân tích giá trị sư phạm của trí tuệ nhân tạo khi được sử dụng như một công cụ hỗ trợ giáo viên trong quá trình thiết kế bài học.

Cụ thể, nghiên cứu nhằm phân tích vai trò của trí tuệ nhân tạo trong từng khâu của quá trình thiết kế bài học Lịch sử, bao gồm xác định mục tiêu năng

lực, xây dựng hoạt động học tập, thiết kế học liệu và hỗ trợ đánh giá năng lực học sinh. Trên cơ sở đó, nghiên cứu đề xuất một quy trình vận dụng trí tuệ nhân tạo trong thiết kế bài học Lịch sử theo định hướng phát triển năng lực, phù hợp với điều kiện dạy học ở trường trung học phổ thông. Bên cạnh đó, nghiên cứu hướng tới việc đánh giá bước đầu tác động của việc thiết kế bài học có sự hỗ trợ của trí tuệ nhân tạo đối với sự hình thành và phát triển các năng lực lịch sử của học sinh. Thông qua nghiên cứu trường hợp tại trường THPT Nguyễn Bình Khiêm, nghiên cứu góp phần cung cấp những gợi ý có giá trị thực tiễn cho giáo viên trong việc khai thác trí tuệ nhân tạo nhằm nâng cao hiệu quả dạy học môn Lịch sử.

### 2.2. Quan điểm vận dụng trí tuệ nhân tạo trong thiết kế bài học Lịch sử

Vận dụng trí tuệ nhân tạo trong thiết kế bài học Lịch sử cần được tiếp cận trên quan điểm sư phạm, coi trí tuệ nhân tạo là công cụ hỗ trợ giáo viên trong quá trình thiết kế và tổ chức dạy học, chứ không phải là yếu tố thay thế vai trò của giáo viên. Trong dạy học Lịch sử theo định hướng phát triển năng lực, giáo viên giữ vai trò chủ thể trong việc định hướng mục tiêu, lựa chọn nội dung, kiểm soát tính chính xác khoa học và giá trị giáo dục của bài học; trí tuệ nhân tạo tham gia với tư cách là công cụ hỗ trợ, giúp mở rộng khả năng thiết kế hoạt động học tập và cá thể hóa nhiệm vụ học tập cho học sinh.

Quan điểm này giúp tránh cách tiếp cận máy móc, coi trí tuệ nhân tạo như một giải pháp công nghệ đơn thuần, đồng thời đảm bảo việc vận dụng công nghệ phục vụ trực tiếp cho mục tiêu phát triển năng lực lịch sử của học sinh. Trên cơ sở đó, nội dung nghiên cứu tập trung làm rõ cách thức vận dụng trí tuệ nhân tạo trong từng khâu của quá trình thiết kế bài học Lịch sử theo định hướng phát triển năng lực học sinh trung học phổ thông.

### 2.3. Quy trình vận dụng trí tuệ nhân tạo trong thiết kế bài học Lịch sử theo định hướng phát triển năng lực

#### 2.3.1. Vận dụng trí tuệ nhân tạo trong xác định mục tiêu năng lực bài học

Trong dạy học Lịch sử theo định hướng phát triển năng lực, việc xác định mục tiêu bài học không chỉ dừng lại ở yêu cầu về kiến thức mà cần hướng tới các biểu hiện cụ thể của năng lực lịch sử. Trí tuệ nhân tạo có thể hỗ trợ giáo viên trong việc gợi ý các mục tiêu năng lực phù hợp với nội dung bài học, trên cơ sở phân tích yêu cầu cần đạt của chương trình và đặc điểm đối tượng học sinh. Thông qua các gợi ý của trí tuệ nhân tạo, giáo viên có thêm cơ sở để cụ thể hóa mục tiêu bài học thành các biểu hiện năng lực có thể quan sát và đánh giá được, như khả năng phân tích sự kiện lịch sử, so sánh các hiện tượng lịch sử, nhận xét vai trò của nhân vật lịch sử hoặc vận dụng kiến thức lịch sử để giải

thích các vấn đề thực tiễn. Tuy nhiên, giáo viên cần chủ động chọn lọc, điều chỉnh các gợi ý của trí tuệ nhân tạo để đảm bảo phù hợp với bối cảnh lớp học và mục tiêu giáo dục.

### 2.3.2. Vận dụng trí tuệ nhân tạo trong thiết kế hoạt động học tập

Thiết kế hoạt động học tập là khâu quan trọng trong việc phát triển năng lực học sinh. Trí tuệ nhân tạo có thể hỗ trợ giáo viên trong việc gợi ý các dạng hoạt động học tập đa dạng, phù hợp với đặc trưng của môn Lịch sử, như hoạt động khám phá tư liệu, phân tích tình huống lịch sử, thảo luận nhóm, tranh luận hoặc giải quyết vấn đề. Cụ thể, trí tuệ nhân tạo có thể hỗ trợ giáo viên xây dựng các tình huống lịch sử có vấn đề, đặt học sinh vào vai trò của các nhân vật lịch sử hoặc người nghiên cứu lịch sử, từ đó khuyến khích học sinh suy nghĩ, phân tích và đưa ra quan điểm cá nhân. Ngoài ra, trí tuệ nhân tạo còn có thể hỗ trợ giáo viên trong việc phân hóa nhiệm vụ học tập, thiết kế các câu hỏi ở nhiều mức độ khác nhau nhằm phù hợp với trình độ và khả năng của từng nhóm học sinh. Trong quá trình này, giáo viên giữ vai trò điều phối, lựa chọn và điều chỉnh hoạt động học tập sao cho phù hợp với mục tiêu năng lực đã xác định, đồng thời đảm bảo tính chính xác và định hướng giáo dục của nội dung lịch sử.

### 2.3.3. Vận dụng trí tuệ nhân tạo trong thiết kế và xây dựng học liệu

Học liệu là yếu tố quan trọng góp phần nâng cao hiệu quả tổ chức dạy học Lịch sử. Trí tuệ nhân tạo có thể hỗ trợ giáo viên trong việc xây dựng và lựa chọn học liệu phục vụ cho hoạt động học tập, như văn bản lịch sử đa góc nhìn, sơ đồ tiến trình lịch sử, bảng so sánh các sự kiện hoặc gợi ý tư liệu phục vụ thảo luận. Việc vận dụng trí tuệ nhân tạo trong thiết kế học liệu giúp giáo viên tiết kiệm thời gian chuẩn bị bài học, đồng thời mở rộng nguồn tư liệu phục vụ dạy học. Tuy nhiên, giáo viên cần kiểm chứng tính chính xác của học liệu, đảm bảo phù hợp với nội dung chương trình và đặc điểm nhận thức của học sinh trung học phổ thông. Trí tuệ nhân tạo trong trường hợp này đóng vai trò hỗ trợ, còn giáo viên là người quyết định cuối cùng về nội dung và hình thức học liệu được sử dụng trong bài học.

### 2.3.4. Vận dụng trí tuệ nhân tạo trong hỗ trợ đánh giá năng lực học sinh

Đánh giá năng lực học sinh là khâu quan trọng trong dạy học theo định hướng phát triển năng lực. Trí tuệ nhân tạo có thể hỗ trợ giáo viên trong việc xây dựng tiêu chí đánh giá (rubric), gợi ý các hình thức đánh giá phù hợp với mục tiêu năng lực và hỗ trợ phản hồi học tập cho học sinh. Thông qua việc vận dụng trí tuệ nhân tạo, giáo viên có thể thiết kế các công cụ đánh giá đa dạng, tập trung vào việc đánh giá quá trình học tập và mức độ phát triển năng lực lịch sử của học sinh, thay vì chỉ đánh giá kết quả ghi nhớ kiến thức. Việc này góp phần nâng

cao tính khách quan và hiệu quả của hoạt động đánh giá, đồng thời giúp học sinh nhận thức rõ hơn về yêu cầu và mục tiêu học tập của môn Lịch sử.

### 2.3.5. Minh họa vận dụng trí tuệ nhân tạo trong thiết kế bài học Lịch sử tại trường THPT Nguyễn Bình Khiêm

Trên cơ sở quy trình đã đề xuất, nghiên cứu tiến hành vận dụng trí tuệ nhân tạo trong thiết kế một số bài học Lịch sử ở trường THPT Nguyễn Bình Khiêm. Trong quá trình thiết kế, giáo viên sử dụng trí tuệ nhân tạo để hỗ trợ xác định mục tiêu năng lực, xây dựng hoạt động học tập và thiết kế học liệu phù hợp với đối tượng học sinh.

Kết quả bước đầu cho thấy, các bài học được thiết kế với sự hỗ trợ của trí tuệ nhân tạo có tính linh hoạt cao hơn, hoạt động học tập đa dạng hơn và tạo điều kiện để học sinh tham gia tích cực vào quá trình học tập. Học sinh có nhiều cơ hội thể hiện khả năng phân tích, nhận xét và vận dụng kiến thức lịch sử, qua đó góp phần phát triển các năng lực lịch sử theo yêu cầu của chương trình giáo dục phổ thông mới. Quy trình này có thể được vận dụng linh hoạt trong dạy học Lịch sử ở các trường trung học phổ thông có điều kiện tương đương.

### 2.4. Đánh giá chung và điều kiện vận dụng

Việc vận dụng trí tuệ nhân tạo trong thiết kế bài học Lịch sử bước đầu cho thấy những tác động tích cực đối với hoạt động dạy học, đặc biệt trong việc hỗ trợ giáo viên thiết kế hoạt động học tập và đánh giá năng lực học sinh. Tuy nhiên, để việc vận dụng đạt hiệu quả, cần đảm bảo một số điều kiện như năng lực sử dụng công nghệ của giáo viên, cơ sở vật chất của nhà trường và sự định hướng rõ ràng về mục tiêu sư phạm.

### 2.5. Cấu trúc sơ đồ quy trình vận dụng AI

Quy trình được xây dựng trên quan điểm coi trí tuệ nhân tạo là công cụ hỗ trợ sư phạm, tham gia vào từng khâu của quá trình thiết kế bài học, trong khi giáo viên giữ vai trò chủ thể trong việc định hướng mục tiêu, lựa chọn nội dung và đảm bảo giá trị giáo dục của môn học. Quy trình gồm năm bước có mối quan hệ chặt chẽ, được triển khai theo trình tự logic và có thể điều chỉnh linh hoạt tùy theo điều kiện dạy học cụ thể.

+ Bước thứ nhất: giáo viên phân tích yêu cầu cần đạt của Chương trình Giáo dục Phổ thông 2018 và đặc điểm đối tượng học sinh. Trong bước này, trí tuệ nhân tạo hỗ trợ giáo viên gợi ý các biểu hiện năng lực lịch sử phù hợp với nội dung bài học và trình độ học sinh, qua đó giúp giáo viên có thêm cơ sở tham khảo khi xác định định hướng thiết kế bài học. Kết quả của bước này là hình thành khung mục tiêu năng lực cho bài học Lịch sử.

+ Bước thứ hai: Tập trung vào việc xác định mục tiêu bài học theo định hướng phát triển năng lực. Trí tuệ nhân tạo hỗ trợ giáo viên trong việc diễn đạt mục tiêu theo hướng cụ thể hóa các biểu hiện năng



lực, có thể quan sát và đánh giá được. Tuy nhiên, giáo viên là người lựa chọn, điều chỉnh và quyết định mục tiêu cuối cùng nhằm đảm bảo tính phù hợp với nội dung lịch sử và bối cảnh lớp học.

+ Bước thứ ba: Giáo viên tiến hành thiết kế các hoạt động học tập. Trí tuệ nhân tạo hỗ trợ gợi ý các tình huống lịch sử có vấn đề, các câu hỏi mở và nhiệm vụ học tập phân hóa, góp phần tạo điều kiện cho học sinh tham gia tích cực vào quá trình học tập. Giáo viên giữ vai trò tổ chức, điều phối và định hướng hoạt động nhằm phát triển tư duy và năng lực lịch sử của học sinh.

+ Bước thứ tư: Là xây dựng học liệu và công cụ đánh giá. Trí tuệ nhân tạo hỗ trợ giáo viên trong việc gợi ý học liệu và tiêu chí đánh giá năng lực, song giáo viên kiểm chứng, lựa chọn và điều chỉnh để đảm bảo tính chính xác khoa học và phù hợp với mục tiêu bài học.

+ Bước thứ năm: Là bước cuối cùng của quy trình là rà soát, điều chỉnh và hoàn thiện bài học, nhằm đảm bảo khả năng triển khai hiệu quả trong thực tiễn dạy học. Quy trình này thể hiện rõ sự gắn kết giữa trí tuệ nhân tạo và hoạt động thiết kế bài học Lịch sử, đồng thời đảm bảo nguyên tắc lấy giáo viên làm chủ thể và phát triển năng lực học sinh làm mục tiêu trung tâm.

Sơ đồ X. Quy trình vận dụng trí tuệ nhân tạo trong thiết kế bài học Lịch sử

|                                                   |                                            |                                       |
|---------------------------------------------------|--------------------------------------------|---------------------------------------|
| Bước 1: Phân tích CTGDPT & đối tượng HS           | → AI hỗ trợ: Gợi ý biểu hiện năng lực      | → GV quyết định: Định hướng mục tiêu  |
| Bước 2: Xác định mục tiêu bài học theo năng lực   | → AI hỗ trợ: Gợi ý diễn đạt mục tiêu       | → GV quyết định: Mục tiêu cuối cùng   |
| Bước 3: Thiết kế hoạt động học tập                | → AI hỗ trợ: Tình huống, câu hỏi, nhiệm vụ | → GV quyết định: Tổ chức và điều phối |
| Bước 4: Xây dựng học liệu & công cụ đánh giá      | → AI hỗ trợ: Học liệu, rubric              | → GV quyết định: Kiểm chứng, lựa chọn |
| Bước 5: Rà soát – điều chỉnh – hoàn thiện bài học | → AI hỗ trợ: Gợi ý cải tiến                | → GV quyết định: Hoàn thiện bài học   |

## 2.6. Kết quả nghiên cứu - bàn luận - hạn chế

### 2.6.1. Kết quả nghiên cứu

Kết quả nghiên cứu cho thấy, việc vận dụng trí tuệ nhân tạo trong thiết kế bài học Lịch sử theo định hướng phát triển năng lực học sinh tại trường THPT Nguyễn Bình Khiêm đã mang lại những tác động tích cực nhất định đối với hoạt động dạy học. Trước hết, trí tuệ nhân tạo hỗ trợ giáo viên trong việc cụ thể hóa mục tiêu bài học theo hướng gắn với các biểu hiện năng lực lịch sử, giúp giáo viên định hướng rõ hơn yêu cầu cần đạt của bài học. Nhờ đó, quá trình thiết kế bài học trở nên có hệ thống và nhất quán hơn so với cách thiết kế truyền thống. Bên cạnh đó,

các bài học được thiết kế với sự hỗ trợ của trí tuệ nhân tạo có hệ thống hoạt động học tập đa dạng hơn, chú trọng đến việc tổ chức cho học sinh tham gia khám phá, phân tích và trao đổi về các vấn đề lịch sử. Học sinh có nhiều cơ hội thể hiện quan điểm cá nhân, tham gia thảo luận nhóm và vận dụng kiến thức lịch sử để giải quyết các nhiệm vụ học tập, qua đó góp phần phát triển các năng lực đặc thù của môn Lịch sử. Ngoài ra, việc vận dụng trí tuệ nhân tạo trong xây dựng học liệu và công cụ đánh giá giúp giáo viên tiết kiệm thời gian chuẩn bị bài học, đồng thời hỗ trợ thiết kế các tiêu chí đánh giá năng lực rõ ràng hơn. Kết quả quan sát và phân tích sản phẩm học tập cho thấy học sinh có sự tiến bộ nhất định trong khả năng lập luận lịch sử, phân tích sự kiện và trình bày ý kiến.

### 2.6.2. Bàn luận

Kết quả nghiên cứu khẳng định rằng trí tuệ nhân tạo có thể trở thành một công cụ hỗ trợ hiệu quả cho giáo viên trong thiết kế bài học Lịch sử theo định hướng phát triển năng lực, nếu được vận dụng với định hướng sự phạm phù hợp. Khác với cách tiếp cận coi công nghệ là yếu tố trung tâm, nghiên cứu này nhấn mạnh vai trò chủ thể của giáo viên trong việc kiểm soát nội dung và mục tiêu giáo dục, đồng thời khai thác trí tuệ nhân tạo như một nguồn hỗ trợ linh hoạt. So với các bài học được thiết kế theo cách truyền thống, các bài học có sự hỗ trợ của trí tuệ nhân tạo cho thấy khả năng tạo ra môi trường học tập tích cực hơn, trong đó học sinh được tham gia vào các hoạt động học tập mang tính khám phá và tư duy. Điều này phù hợp với yêu cầu của Chương trình Giáo dục Phổ thông 2018 về phát triển năng lực học sinh, đồng thời góp phần nâng cao hiệu quả dạy học môn Lịch sử ở trường trung học phổ thông. Tuy nhiên, nghiên cứu cũng cho thấy rằng hiệu quả của việc vận dụng trí tuệ nhân tạo phụ thuộc nhiều vào năng lực chuyên môn và năng lực công nghệ của giáo viên. Trí tuệ nhân tạo chỉ thực sự phát huy tác dụng khi giáo viên có khả năng lựa chọn, điều chỉnh và kiểm soát các gợi ý của công nghệ theo mục tiêu sự phạm cụ thể.

### 2.6.3. Hạn chế của nghiên cứu

Bên cạnh những kết quả đạt được, nghiên cứu vẫn còn một số hạn chế nhất định. Thứ nhất, nghiên cứu được thực hiện trong phạm vi một trường trung học phổ thông, với số lượng bài học và đối tượng học sinh còn hạn chế, do đó mức độ khái quát của kết quả nghiên cứu chưa cao. Thứ hai, việc đánh giá tác động của trí tuệ nhân tạo đối với sự phát triển năng lực học sinh chủ yếu dựa trên quan sát sự phạm và phân tích sản phẩm học tập, chưa có điều kiện tiến hành đo lường định lượng ở quy mô lớn. Ngoài ra, khả năng vận dụng trí tuệ nhân tạo còn phụ thuộc vào điều kiện cơ sở vật chất và trình độ công nghệ của giáo viên, đây cũng là những yếu tố cần được xem xét trong các nghiên cứu tiếp theo.

### 3. Kết luận và kiến nghị

Nghiên cứu đã làm rõ khả năng vận dụng trí tuệ nhân tạo trong thiết kế bài học Lịch sử theo định hướng phát triển năng lực học sinh trung học phổ thông thông qua nghiên cứu trường hợp tại trường THPT Nguyễn Bình Khiêm. Kết quả nghiên cứu cho thấy, khi được tiếp cận như một công cụ hỗ trợ sư phạm, trí tuệ nhân tạo có thể góp phần nâng cao chất lượng thiết kế bài học, đặc biệt trong việc cụ thể hóa mục tiêu năng lực, xây dựng hệ thống hoạt động học tập và hỗ trợ đánh giá năng lực lịch sử của học sinh. Việc vận dụng trí tuệ nhân tạo theo quy trình đề xuất giúp giáo viên thiết kế bài học một cách có hệ thống, nhất quán và phù hợp hơn với yêu cầu đổi mới dạy học theo Chương trình Giáo dục Phổ thông 2018. Một đóng góp quan trọng của nghiên cứu là đề xuất quy trình vận dụng trí tuệ nhân tạo trong thiết kế bài học Lịch sử theo định hướng phát triển năng lực, trong đó nhấn mạnh vai trò chủ thể của giáo viên và nguyên tắc lấy học sinh làm trung tâm. Quy trình này không chỉ góp phần làm rõ giá trị sư phạm của trí tuệ nhân tạo trong dạy học Lịch sử mà còn có khả năng vận dụng linh hoạt trong điều kiện dạy học ở các trường trung học phổ thông có điều kiện tương đương. Kết quả nghiên cứu bước đầu cho thấy các bài học được thiết kế với sự hỗ trợ của trí tuệ nhân tạo có tiềm năng tạo ra môi trường học tập tích cực, thúc đẩy sự tham gia chủ động của học sinh và hỗ trợ phát triển các năng lực lịch sử.

Từ những kết quả đạt được, nghiên cứu đề xuất một số kiến nghị. Đối với giáo viên Lịch sử, cần tiếp

cận trí tuệ nhân tạo với tư cách là công cụ hỗ trợ thiết kế bài học, chủ động lựa chọn và điều chỉnh các gợi ý của công nghệ theo mục tiêu sư phạm cụ thể, đồng thời nâng cao năng lực sử dụng công nghệ trong dạy học. Đối với nhà trường, cần tạo điều kiện về cơ sở vật chất, hạ tầng công nghệ và tổ chức các hoạt động bồi dưỡng chuyên môn nhằm hỗ trợ giáo viên vận dụng trí tuệ nhân tạo một cách hiệu quả. Đối với các nghiên cứu tiếp theo, cần mở rộng phạm vi và đối tượng nghiên cứu, kết hợp các phương pháp đánh giá định lượng để làm rõ hơn tác động của trí tuệ nhân tạo đối với sự phát triển năng lực học sinh trong dạy học Lịch sử ■

#### Tài liệu tham khảo

- [1]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018). *Chương trình giáo dục phổ thông - Môn Lịch sử*. Nxb. Giáo dục Việt Nam.
- [2]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020). *Hướng dẫn thực hiện dạy học phát triển phẩm chất, năng lực học sinh trung học phổ thông*.
- [3]. Nguyễn Thị Côi (2018). *Dạy học Lịch sử ở trường phổ thông theo định hướng phát triển năng lực*. Nxb. Đại học Sư phạm.
- [4]. Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). *Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning*. Boston: Center for Curriculum Redesign.
- [5]. Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., & Forcier, L. B. (2016). *Intelligence Unleashed: An Argument for AI in Education*. Pearson Education.
- [6]. UNESCO (2019). *Artificial Intelligence in Education: Challenges and Opportunities for Sustainable Development*. Paris: UNESCO.

### Applying artificial intelligence to history lesson design to develop high school students' competencies: A study at Nguyen Binh Khiem High School

Nguyen Thi Huyen Nhu

Nguyen Binh Khiem High School

Email: nhusunbk@gmail.com.

**Abstract:** This article researches the application of artificial intelligence in designing history lessons oriented towards developing high school students' competencies, through a case study at Nguyen Binh Khiem High School. The study proposes a process for applying artificial intelligence as a pedagogical support tool in lesson design, from defining objectives and building learning activities to designing learning materials and assessing competencies. The research results show that the application of artificial intelligence contributes to improving the systematic nature of lessons and supports teachers in developing students' historical competence.

**Keywords:** Artificial intelligence, history lesson design, student competency development, teaching history in high school, 2018 General Education Program.